Gemeente Raalte

PROCEDUREBLAD BEHANDELING RAADSVOORSTEL

Het college verzoekt u dit raadsvoorstel te behandelen

Onderwerp	Verzelfstandiging weekmarkten
Zaaknummer	25377-2024
B&W vergadering	14 mei 2024
Agendacommissie	27 mei 2024
Raadsvergadering	20 juni 2024
Portefeuillehouder	Dhr. B. (Breun) Breunissen
Behandelend ambtenaar	Niek Velderman telefoon: 06-25135318, e-mail: niek.velderman@raalte.nl
Fatale termijn(en)	

Bijlagen

- 1 Raadsbesluit wijzigen van de Algemene plaatselijke verordening gemeente Raalte (13e wijziging);
- 2 Raadsbesluit intrekking Verordening marktgelden 2024.

Gemeente Raalte

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	20 juni 2024
Zaaknummer	25377-2024
Onderwerp	Verzelfstandiging weekmarkten
Portefeuillehouder	Dhr. B. (Breun) Breunissen
Voor informatie	Niek Velderman telefoon: 06-25135318, e-mail: niek.velderman@raalte.nl

Samenvatting

De gemeente Raalte kent vier weekmarkten (maandag Heino, woensdag Raalte, donderdag Heeten en zaterdag Raalte). De afgelopen jaren is er een terugloop te zien in de bezetting op de weekmarkten in de gemeente Raalte. Door deze dalende bezetting is in 2021 de 100% kostendekkendheid losgelaten (geaccordeerd door de raad). In het onderzoek "Toekomstperspectief weekmarkten en standplaatsen gemeente Raalte" is advies geformuleerd over de toekomst van de weekmarkten in onze gemeente. In dit rapport stond advies om voor verkenning van privatisering van de weekmarkten te gaan. Deze verkenning is verricht en begeleid door de stichting De Markt van Morgen. Conclusie van deze verkenning is dat verzelfstandiging voor zowel de marktlieden als de gemeente Raalte het beste advies is. In diverse gesprekken met de weekmarkondernemers is een businessplan uitgewerkt. De wens van de marktondernemers is om de weekmarkten toekomstbestendig en nog aantrekkelijker te maken met meer ruimte voor vernieuwing en professioneel ondernemerschap. Bij verzelfstandiging nemen de marktondernemers zelf de organisatie en het beheer van de weekmarkt ter hand.

Middels dit raadsvoorstel vragen wij de raad in te stemmen met de verzelfstandiging van de weekmarkten in onze gemeente Raalte.

Beslispunten

1. Geen wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen inzake het voornemen om de weekmarkten in de gemeente Raalte per 1 juli 2024 te verzelfstandigen.
2. De wijziging van de Algemene plaatselijke verordening (APV) gemeente Raalte (13e wijziging) per 1 juli 2024 vast te stellen.
3. De Verordening marktgelden 2024 per 1 juli 2024 in te trekken.

Inleiding

Sinds vele jaren is er landelijk een tendens van vermindering van het aantal marktkramen, ook als gevolg van lagere bestedingen op markten. Deze tendens is ook waarneembaar in de gemeente Raalte. Om die reden is besloten onderzoek in te stellen naar het toekomstperspectief van weekmarkten, welke uitgevoerd is in februari 2021. Vanwege de positieve bijdrage aan de economie, levendigheid en gezelligheid in centrumgebieden van Raalte, Heino en Heeten is destijds besloten om de kostendekkendheid los te laten (jaarlijkse bijdrage van de gemeente bedraagt circa € 30.000). De gemeente heeft sinds 2021 financieel bijgesprongen om het tekort te compenseren. Zonder ingrijpen was de verwachting dat het aantal plekken verder terug zou lopen met ongewenst gevolg voor ondernemers, bezoekers en de gemeente.

In het rapport is het advies gegeven naar onderzoek van het verzelfstandigen van weekmarkten. Dit advies is opgepakt en uitgevoerd door De Markt van Morgen samen met de marktondernemers. Na een unanieme

stemronde heeft 100% van de aanwezigen aangegeven te willen gaan voor het verzelfstandigen van de weekmarkten. De insteek voor het verzelfstandigen wordt omarmd door de gemeente Raalte. Bij het verzelfstandigen zijn de weekmarkten in de gemeente Raalte toekomstbestendiger, aantrekkelijker voor de marktondernemers en biedt het meer ruimte voor vernieuwing en professioneel ondernemerschap.

Onderdeel van de verzelfstandiging is dat de gemeente de marktterreinen in bruikleen geeft aan de Stichting Weekmarkt Heino en Stichting Weekmarkten Raalte en Heeten (komen twee verzelfstandigde weekmarkt stichtingen, één voor Heino en één voor Heeten en Raalte samen). Daarvoor is het sluiten van een bruikleenovereenkomst vereist, waarin duidelijk is aangegeven wat de rechten en plichten van zowel de stichtingen als de gemeente zijn. Belangrijke onderdelen van de overeenkomst zijn de looptijd, de rechtszekerheid voor de huidige marktondernemers die op de weekmarkten staan, het gebruik, onderhoud en lasten van het gebruik en wat de mogelijkheden zijn als de verplichtingen niet worden nagekomen. Nadat de nieuwe stichtingen opgericht zijn, zal de overeenkomst worden aangegaan. De conceptversie van deze overeenkomst is bijgevoegd en uitvoerig afgestemd met de marktondernemers (mondeling akkoord). De burgemeester is tekenbevoegd om de overeenkomst namens de gemeente te tekenen.

Beoogd effect

Op 1 juli 2024 worden de weekmarkten in Heino, Raalte (woensdag en zaterdag) en Heeten overgedragen aan de verzelfstandigde weekmarkt stichtingen. De marktondernemers krijgen zelf ruimte voor vernieuwing en professioneel ondernemerschap. De gemeente Raalte wil hiermee bijdragen aan het rendabel houden van de weekmarkten en te zorgen dat de bezetting niet verder afneemt.

Argumenten

1.1 *Bij het uitoefenen van bevoegdheden, in dit geval het instellen van markten en het aangaan van overeenkomsten, is het college verplicht om op grond van artikel 169, lid 4 Gemeentewet de raad hierover in te lichten.* Wanneer het uitoefenen van de bevoegdheden ingrijpende gevolgen met zich mee kan brengen neemt het college niet eerder een besluit, nadat de raad de gelegenheid heeft gehad om haar wensen en bedenkingen kenbaar te maken aan het college. Privatisering heeft tot gevolg dat het beheer en organisatie van de weekmarkten op een andere wijze geregeld wordt, wat op zichzelf als 'ingrijpend' kan worden bestempeld. Echter, er is ambtelijk en door de ondernemers veel tijd en energie gestoken in het proces om te komen tot verzelfstandiging en met de voorgestelde werkwijze denken wij op een professionele en adequate wijze invulling te geven aan de verzelfstandiging. Hierbij zijn de belangen van zowel de gemeente als de ondernemers geborgd. De raad wordt daarom gevraagd geen wensen en bedenkingen te uiten, zodat we effectief per 1 juli a.s. kunnen starten.

1.2 *De weekmarkten zijn belangrijk voor de gemeente Raalte.* Niet alleen als economische trekker naar de centra, maar ook vanwege de sociale functie die weekmarkten hebben. Samen met De Markt van Morgen hebben wij verzelfstandiging verkend. Unaniem door de marktondernemers is gekozen voor verzelfstandiging. De ervaring van De Markt van Morgen en marktondernemers in andere gemeenten is dat verzelfstandigen leidt tot een duidelijke positieve impuls van de markten.

1.3 *De marktondernemers en de gemeenschap hebben aangegeven dat zij belang hechten aan vitale en toekomstbestendige weekmarkten in de gemeente Raalte.*

1.4 *De verzelfstandigde markt biedt meer ruimte voor ondernemerschap.* De marktkooplieden worden zelf verantwoordelijk. De stichtingen zijn vrij om te kiezen welke soort marktondernemers het beste bijdragen aan een vitale markt en hebben de mogelijkheid om extra promotionele activiteiten te organiseren.

1.5 *Minder gemeentelijke arbeidsuren.* Een verzelfstandigde markt is een markt zonder marktmeester van de gemeente. Dit betekent dat de marktgelden verdwijnen en de kosten voor marktondernemers lager worden.

1.6 *Sinds 2021 heeft de gemeente kostendekkendheid van de weekmarkten losgelaten.* Dit betekent dat bij verzelfstandiging geen financiële bijdrage van de gemeente van toepassing is wat een kostenbesparing betekent (jaarlijkse bijdrage van de gemeente bedraagt +/- € 30.000).

1.7 *Wanneer de marktondernemers verzelfstandigd zijn zullen zij zelf de organisatie en het beheer uitvoeren.* Marktondernemers zorgen voor professioneel weekmarktmanagement wat voor een juiste afstemming van het aanbod van de weekmarkten op de vraag van consumenten met als uitgangspunt het versterken van de binding met bestaande klanten en het aantrekken van nieuwe klanten. Dit komt de kwaliteit en uitstraling van

de weekmarkten ten goede en biedt ondernemers op de markt de ruimte een weekmarkt te organiseren die nog beter past bij de klant van nu.

1.8 *In de bruikleenovereenkomst tussen de stichtingen en de gemeenten worden wederzijdse afspraken gemaakt over het beheer en het netjes achterlaten van het plein.* Ook staan in de overeenkomst consequenties opgenomen voor wanneer dit niet gebeurt.

1.9 *Het college heeft ingestemd met het instellingsbesluit weekmarkten.* In dit instellingsbesluit staat beschreven waar en wanneer de weekmarkten plaatsvinden en in welke gevallen hiervan afgeweken kan worden. Er kan onder andere worden afgeweken vanwege feestdagen of dringende redenen van algemeen belang, bijvoorbeeld festiviteiten of onderhoud aan de openbare ruimte.

2.1 *De bepalingen uit hoofdstuk 5 afdeling 10 (markten) van de APV is niet meer van toepassing, omdat niet meer gewerkt wordt met een vergunningensysteem.*

3.1 *In de Marktverordening van de gemeente Raalte zijn regels opgenomen die belangrijk zijn voor marktondernemers.* In de Verordening marktgelden is bepaald welk marktgeld men aan de gemeente verschuldigd is bij het innemen van een standplaats op de markten. Nu de markten verzelfstandigd worden en de marktterreinen in bruikleen worden gegeven aan de stichtingen is er geen ruimte meer voor het door de gemeente stellen van regels over het innemen van een standplaats op de markten. Die bevoegdheid ligt bij de stichtingen. Ook gaan de opbrengsten van de verhuur van de grond voor het innemen van een standplaats naar de stichtingen. Daarom moet de verordening worden ingetrokken.

Participatie

Op 30 november 2022 heeft de gemeente Raalte de opdracht gegeven tot uitvoering van het onderzoek aan De Markt van Morgen. De start van het onderzoek is begin 2023 geweest. Er hebben diverse plenaire bijeenkomsten plaatsgevonden met de marktondernemers. Vervolgens is een werkgroep aan de slag gegaan met een verdiepend onderzoek. De gemeente was hierbij nauw betrokken. Vervolgens hebben de marktondernemers unaniem gekozen voor verzelfstandiging. Ook is het Raalter Ondernemers Verbond (ROV) geïnformeerd over de verzelfstandiging. Zij hechten ook waarde aan het goed functioneren van de weekmarkten. De marktondernemers zien kansen in de verzelfstandiging. De markt is bij verzelfstandiging toekomstbestendig en nog aantrekkelijker met meer ruimte voor vernieuwing en professioneel ondernemerschap.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Kanttekeningen

1.1 *De gemeente krijgt een andere rol na verzelfstandiging weekmarkten.* De gemeente Raalte zal geen direct uitvoerende partij meer zijn en komt wat meer op afstand. Het uitgangspunt is dat de marktondernemers verantwoordelijk worden voor de weekmarkten en hiermee hun ondernemerschap kunnen uitvoeren. In het land zijn diverse markten verzelfstandigd en het blijkt dat verzelfstandiging werkt. De gemeente geeft de marktterreinen in bruikleen aan de stichtingen. De stichtingen zijn verplicht een goede huisvader te zijn voor het marktterrein, inclusief technische installaties. Daarnaast vindt er elk jaar een evaluatiegesprek plaats tussen de gemeente en de verzelfstandigde stichtingen.

1.2 *Na verzelfstandiging heeft de marktmeester geen rol meer heeft voor de markt.* Optie voor de verzelfstandigde markt is dat de huidige marktmeester voor enkele uren ingehuurd wordt. Gezien de beperkte rol van de marktmeester betekent dit minder inzet van gemeentelijke arbeidsuren en lagere gemeentelijke kosten voor de weekmarkten. Voor de marktmeester zal binnen de gemeente passend werk worden gezocht.

1.3 *Bij publiekrechtelijke regelingen is sprake van een horizontale machtsverhouding, wij bepalen als gemeente immers de wijze waarop een weekmarkt wordt georganiseerd en de tarieven die daarmee gepaard gaan. Daar nemen we nu afscheid van.* Bij het aangaan van een privaatrechtelijke overeenkomst is er sprake van gelijkwaardige verhoudingen tussen de contractspartijen. Er is meer ruimte tot onderhandeling. Dit houdt ook in dat in geval van een geschil een civiele rechter zich zal buigen over de kwestie en waarbij de inhoud van de overeenkomst leidend is. Hierbij staat de weg ook open voor schadeclaims indien één van de partijen zich niet houdt aan de bepalingen uit de overeenkomst. Enkele kanttekeningen bij dit voorstel zijn gelegen in:

- De stichtingen kunnen minder kwaliteit leveren dan verwacht.
- De stichtingen komen de afspraken niet na.

Niet doorgaan met verzelfstandigen heeft tot gevolg dat genoemde kostenbesparingen niet geëffectueerd kunnen worden.

Financiën

Vanaf verzelfstandiging van de weekmarkten per 1 juli 2024 worden door de gemeente geen marktgelden meer geheven. De kosten worden doorbelast aan de verzelfstandigde weekmarkt stichtingen. De stichtingen dekken hun kosten uit de vergoedingen die de stichtingen bij de marktondernemers in rekening brengen voor het innemen van een standplaats. De gemeente zal de daadwerkelijke kosten van elektra doorbelasten.
De weekmarktondernemers gebruiken dezelfde stroomkasten als die van de evenementen. Sommige stroomkasten zijn afgeschreven en hebben nog geen slimme stroomkast. Er worden berekeningen gemaakt of de vervanging van de huidige stroomkasten interessant is. Via de zomernota 2024 zal een verzoek komen voor vervanging van de stroomkasten.

Bij verzelfstandiging zullen er minder gemeentelijke arbeidsuren gevraagd worden. Voor de medewerkers die dit betreft wordt passend werk gezocht. We handelen hierbij in het kader van goed werkgeverschap conform de CAO en het sociaal statuut. Wel kan hierdoor voor maximaal 2 jaar financiële frictie ontstaan. We streven ernaar om deze frictie binnen de begroting op te lossen. Mocht dit niet lukken dan zullen we financiële voorstellen doen bij de zomernota 2024 en/of begroting 2025.

Omdat we de kostendekkendheid van de marktgelden eerder hebben losgelaten, levert de privatisering van de weekmarkten een structureel voordeel van circa € 30.000 per jaar op.

Vervolg

Na vaststelling van de verordeningen door de raad, vindt bekendmaking van deze verordeningen plaats in het Gemeenteblad. Dit is een voorwaarde voor inwerkingtreding. Ook zullen direct aansluitend de ondertekende concept-bruikleenovereenkomsten worden toegezonden aan beide stichtingen. Ingangsdatum van de verzelfstandiging is 1 juli 2024. Na goedkeuring van de raad is de burgemeester tekenbevoegd namens de gemeente. In de bruikleenovereenkomst staan afspraken tussen de verzelfstandigde stichtingen en de gemeente. Jaarlijks heeft de gemeente met de verzelfstandigde stichtingen een evaluatiegesprek. Op deze manier blijft er nauw contact. De gemeente en de stichtingen hebben onder omstandigheden het recht om de overeenkomst te ontbinden aan de hand van de bruikleenovereenkomst.

Communicatie

De uitkomsten van het raadsbesluit wordt gedeeld met de marktondernemers. Vervolgens zal een persbericht verschijnen.

Publicatie regelingen
De regelingen worden bekendgemaakt in het Gemeenteblad op www.officielebekendmakingen.nl onderdeel van www.overheid.nl).

Publicatie/mededinging in het kader van het Didam - arrest
Als gevolge van het zogenaamde Didam-arrest van de Hoge Raad van 26 november 2021 moeten overheidslichamen, gelet op het gelijkheidsbeginsel en transparantiebeginsel, kennisgeven van het voornemen om onderhands een overeenkomst aan te gaan tot verkoop of in opstal overdragen van een aan hem toebehorende onroerende zaak. Inmiddels is uit de rechtspraak gebleken dat dit regime ook van toepassing is op bruikleenovereenkomsten. Belangrijk is een passende mate van openbaarheid met betrekking tot de beschikbaarheid van de onroerende zaak.

Een formele eis waaraan de gemeente moet voldoen bij een voorgenomen overeenkomst waarbij grond van de gemeente rechtstreeks in bruikleen wordt gegeven aan één gegadigde is publicatie van dit voornemen.
De voorgenomen overdracht aan beide stichtingen wordt gepubliceerd in het digitale gemeenteblad. Indien een andere partij (gegadigde) zich niet kan verenigen met dit voornemen, kan dit binnen uiterlijk 20 kalenderdagen na publicatie van dit voornemen kenbaar gemaakt worden met een gemotiveerde toelichting. De gemeente Raalte zal kort na het verstrijken van deze termijn van 20 dagen overgaan tot het aangaan van de overeenkomst.

Gemeente Raalte

Bijlagen

1 Raadsbesluit wijzigen van de Algemene plaatselijke verordening gemeente Raalte (13e wijziging);
2 Raadsbesluit intrekking Verordening marktgelden 2024.

Burgemeester en wethouders van Raalte,

de secretaris
Monique van Esterik

de waarnemend burgemeester
Arco Hofland

Gemeente Raalte

RAADSBESLUIT

Zaaknummer: 25377-2024

Beslispunten

1. Geen wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen inzake het voornemen om de weekmarkten in de gemeente Raalte per 1 juli 2024 te verzelfstandigen.
2. De wijziging van de Algemene plaatselijke verordening gemeente Raalte (13e wijziging) per 1 juli 2024 vast te stellen.
3. De Verordening marktgelden 2024 per 1 juli 2024 in te trekken.

De raad van de gemeente Raalte,
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 mei 2024

Besluit:

Aldus besloten in de vergadering van 20 juni 2024,

de griffier	de voorzitter
Karin Zomer	Arco Hofland